

N:o 153.

Af Herr Carl Ifvarsson: Angående förändrad lydelse af 87 § Regeringsformen och 42 § Riksdagsordningen.

Under en tid, då, såsom nu är förhållandet, ombildningen af landets försvarsväsende står på dagordningen, bör det väl icke anses opåkalladt, om uppmärksamheten mer än vanligt fästes vid dit hörande ämnen.

Krigslagstiftningen måste intaga ett mera framstående rum bland viktiga frågor i den mån anspråken på alla krigsduglige medborgare i samhället blifva större i fråga om landets försvar; och har fördenskull äfven särskild motion blifvit väckt om revision af krigslagarne. Det är dock icke nog om krigslagarne komma att undergå en revision uti angifvet syfte, utan det torde äfven vara nödigt, att denna revision både verkställas med all möjlig omsorg och vinner betryggande fasthet. I detta hänseende äro rikets grundlagar synbarligen ofullständiga, ty man söker i dem förgäfvat efter ett bestämdt stadgande om huru med denna lagstiftning skall förhållas, åtminstone för så vidt lagstiftningen afser män inom krigsstaten. Åt konungamakten ensamt lär den svårigen kunna anses öfverlemnad, om ock denna makt hittills tagit frågan om hand — alldenstund grundlagarne ej uttryckligen bestämma något sådant, och Riksdagen torde väl icke heller kunna anses ega uteslutande rättighet till en slik lagstiftning. enär en sådan rättighet icke blifvit åt representationen förbehållen. Närmast till hands ligger således det antagande, att Konung och Riksdag gemensamt skulle stifta krigslag, likasom all annan kriminallag; men då äfven derom saknas

tydlig föreskrift, samt icke allenast gammal praxis, utan äfven den inskränkning i Lag-Utskottets skyldighet att behandla slika frågor, som förekommer uti 42 § Riksdagsordningen, i viss mån kan anses stridande emot ett sådant antagande, torde frågan om denna lagstiftning också i sistnämnda hänseende vara oklar. Det må emellertid lemnas å sido, huru det hittills förfarits med stiftande af krigslagar, äfvensom all undersökning om huru grundlagsstiftarne tänkt sig en sådan lagstiftning, då meningen härmed ingalunda är att klandra hvad som skett. Må hända förklaringsgrunden kan sökas i den omständigheten, att beväringinstitutionen, som ej fans till år 1809, icke hittills blifvit särdeles anlita. Det vissa är att, då förhållandet är sådant, som jag här ofvan antört, det ingalunda är väl bestämdt med grundlagarnes innehåll i nämnda hänseende, och att en bestämd föreskrift i ämnet är lika behöflig, som det är af tid och omständigheter påkalladt, både att Riksdagen deltager i krigslagstiftningen, och att denna lagstiftning betryggas af Konungs och Riksdags gemensamma beslut, på sätt om allmän civil- och kriminallag stadgadt är. Det skäl, som för sådana åtgärder numera talar högt, torde väl knappast behöfva omförmälas. Det är nemligen icke allenast väl bekant, att värnpligten redan är utsträckt till landets alla vapenföre män inom en viss ålder, utan äfven allmänt känt, att denna värnpligt nu ifrågasättes i vida högre grad och för flera åldersklasser än förut. Häraf följer, att krigslagarne hafva och torde få en mycket större och allmännare tillämpning än förr, och att de således måste, i den mån värnpligten utvidgas, få en deremot svarande betydelse, hvilken icke gerna kan tillmätas mindre inflytande på samhället eller vara af mindre vigt, än den som fästes vid annan kriminallag, hvaraf ock torde följa, att de såsom sådan lag böra behandlas.

Det ändamål, jag således med denna motion åsyftar, föreställer jag mig skulle vinnas genom tvenne enkla förändringar i grundlagarne. Om nemligen början af 87 § Regeringsformen finge denna förändrade lydelse: *Riksdagen eger gemensamt med Konungen makt att stifta allmän civil-, kriminal- och krigslag etc.*, samt slutet af 42 § Riksdagsordningen komme att lyda så: *börande under civil- och kriminallag äfven förstås krigslagar och författningar rörande krigsväsendet*; — torde allt hvad i hufvudsak erfordras vara verkställt; men skulle Konstitutions-Utskottet — till hvilket jag anhåller att denna motion må öfverlemnas — finna detta mitt redaktionsförslag mindre lämpligt än ett annat, lärer Utskottet icke underlåta att föreslå det ändamålsenligaste, derest syftemålet ej underkännes; hvadan jag alltså härmed vördsamligen hemställer:

att Riksdagen må till grundlagsenlig behandling för sin del antaga sådana förändringar i Regeringsformen och Riksdagsordningen, att det må blifva tydligt, att Konungens och Riksdagens sammanstående beslut, på sätt om allmän civil- och kriminallag är stadgadt, erfordras för stiftande, ändring eller upphäfvande af krigslag; detta antingen genom godkännande af ofvan intagna redaktionsförslag eller det förslag, som Konstitutions-Utskottet i stället kan framlägga.

Stockholm den 6 Februari 1878.

Carl Ifvarsson.
